

Vingåkers kommun
kommun@vingaker.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Marmorbyns skola
Vingåkers kommun

Tillsyn i Marmorbyns skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Vingåkers kommun under våren 2016. Marmorbyns skola besöktes av Skolinspektionen den 24 till den 26 maj 2016.

Måluppfyllelse och resultat

För årskurs 3 saknas nationell statistik över skolenhetens kunskapsresultat.

Av rektorns redovisning framgår att samtliga elever i årskurs 3 nådde de nationella kunskapskraven i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. I ämnena matematik och svenska finns endast resultat för de nationella proven sammanställda.

Av nationell statistik, avseende terminsbetyg i årskurs 6, framgår att den genomsnittliga betygspoängen är lägre än riksgenomsnittet i de flesta ämnen.

Av rektorns redovisning framgår att våren 2015 nådde skolans elever kunskapskraven (lägst betygssteget E) i samtliga ämnen förutom engelska och matematik.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande
Undervisning och lärande	Ingen brist
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist
Bedömning och betygssättning	Ingen brist
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist
Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande

Sammanfattande bedömning

Av tillsynen framkommer att det finns brister i arbetet med att planera, följa upp och utveckla verksamheten i Marmorbyns skola. Det saknas en samlad bild av hur väl skolenheten lyckas i sitt arbete såväl när det gäller kunskapsresultat som resultat av arbetet med värdegrundsfrågor. Det finns även brister i att genomföra det förbättringsarbete som stakats ut för skolenheten. Skolinspektionen bedömer att det krävs ett tydligt och ihålligt ledarskap för skolenheten. Detta för att leda det förbättringsarbete som man gemensamt identifierar för skolenheten så att det blir en integrerad del i vardagsar-

betet. Exempelvis genom att personalen vid arbetslagsträffar och andra samarbetsarenor ägnar tid åt de för skolenheten viktigaste frågorna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vingåkers kommun att senast den 28 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vingåkers kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Huvudmannen ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån skollagens krav.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet för Marmorbyns skola.

Ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå ska enligt skollagen bestå av systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utvärdering av utbildningen. Vid intervjuer med rektorn och biträdande rektorn framkom att detta till stora delar saknas. I skolan finns inte någon samlad bild av hur väl man lyckas i sin undervisning. Det saknas även uppföljning av vad de förbättringsinsatser som planerats och genomförts för den egna skolenheten eller utifrån kommungemensamma satsningar gett för resultat.

I Skolverkets allmänna råd förtydligas rektorns ansvar för att styra och leda så att alla delar i kvalitetsarbetet genomförs. Bland annat klargörs att rektorn har ansvar för att se till att verksamheten genomförs utifrån den gjorda planeringen samt att dokumentera varje del av arbetet.

Det finns en struktur som beskriver hur kvalitetsarbetet ska genomföras över tid och det finns även angivet de åtgärder som ska vidtas. Av dokument och intervjuer framkommer att detta är ett arbete som till de flesta delar är planer för framtiden. Rektorn säger att utvecklingen på skolenheten avstannade i och med att några lärare slutade. Vidare hänvisar man till den förändring av skolorganisationen som genomförs till kommande läsår då en ny rektor ta över ansvaret för skolenheten.

I verksamhetsberättelsen för 2015 är såväl resultat som analyser av dessa redovisade för Marmorbyns skola, Högsjö skola och Sävstaskolan sammanslaget. Även verksamhetsplanen för 2016–2017 är gemensam för Marmorbyns skola och de två övriga skolenheterna. Utbildningen i Marmorbyns skola ska utvecklas och förbättras utifrån skolenhetens specifika förutsättningar. Därför är det nödvändigt att de uppföljningar, sammanställningar och analyser som görs utgår från situationen på skolenheten.

Vad som ska göras specifikt i Marmorbyns skola är endast framskrivet på en punkt, grundläggande värdegrundsfrågor behöver diskuteras i personalgruppen för att åstadkomma större samsyn. Av intervjuer med lärarna framgår att sådana diskussioner främst förts med elever i klasser och i andra grupperingar. Där har man samtalat om hur man talar till varandra och vad respekt innebär. Motsvarande samtal i lärargruppen saknas och det lärare uttrycker är att de behöver prata med varandra om vad man menar med arbetsro och hur man skapar arbetsro. Av intervjun med rektorn framgår att de signaler om lärares eventuella brister på respekt som framkommit inte följts upp trots att informationen inte var helt ny.

Vid tillsynsbesöket pekade rektorn i huvudsak på insatser som gjorts på individnivå eller som är gemensamma i kommunen. Rektorn och biträdande rektorn har genomfört strukturerade lektionsbesök hos varje lärare. De iakttagelser som gjorts har återkopplats och diskuterats med varje lärare och har även använts som underlag för lönesamtal. I intervjun uttrycker rektorn att även om de sett skillnader mellan lärare med och utan utbildning har man inte gjort bedömningen att lärare som saknar utbildning behöver mera stöttning än övriga. Skolans lärare är med i några av de ämneskonferenser som är gemensamma för alla lärare i kommunen och leds av kommunens förstelärare. Skolinspektionen bedömer att vid täta lärarbyten och då utbildningen bedrivs av lärare som saknar utbildning är rektorns ledarskap av yttersta vikt. Dels för att vara ett stöd i

2016-07-01

5(9)

Dnr 43 - 2015:8941

det dagliga arbete men också för att se till att det arbete som planerats för att utveckla och förbättra också genomförs. Detta för att upprätthålla kontinuitet och likvärdighet i utbildningen för skolans elever. Såväl rektorns övergripande ansvar som ledare för den pedagogiska verksamheten som det mera specificerade ansvaret att ge förutsättningar och utforma verksamheten så att elever ges goda förutsättningar för sitt lärande framgår av läroplan för grundskola, förskoleklass och fritidshem, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Undervisningen i ämnet hem- och konsumentkunskap har fördelats på tre heldagar. Den lokal som använts är ett enkelt tillredningskök i anslutning till fritidshemmet med begränsad tillgång till de redskap som krävs. Detta beskrevs i det protokoll som över-sändes efter tillsynsbesöket dels i anteckningar efter intervju dels i en sammanfattning av ett lektionsbesök. Av protokollet från intervjun med rektorn anges att rektorn inte följt upp undervisningens innehåll, tidsomfattning eller betygsresultat i ämnet. Efter faktagranskning har meddelats att eleverna fått undervisning efter timplanen och att analys av betyg i hem- och konsumentkunskap ingått i den generella betygsanalys som genomfördes hösten 2015. Dock saknas kommentarer om undervisningens innehåll och resultat av de genomförda analyserna. Skolinspektionen bedömer att den uppföljning som görs behöver omfatta även frågor om undervisningens innehåll kopplad till de förutsättningar som ges. Detta särskilt då undervisningen bedrivs i lokaler som inte är utrustade för verksamheten. Varför detta fortfarande ses som en brist i det kvalitetsarbete som ska genomföras.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att även om det finns en övergripande struktur för kvalitetsarbetet och viss planering över tid så finns brister i skolenhetens kvalitetsarbete. Detta då det är oklart vad som behöver utvecklas specifikt för Marmorbyns skola och att det arbete som beskrivs inte till alla delar påbörjats eller genomförts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten i Marmorbyns skola inte uppfyller de krav som följer av skollagen avseende ett systematiskt kvalitetsarbete föreligger skäl att förelägga Vingåkers kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga områden

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och

genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetsätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

2016-07-01

7(9)

Dnr 43 - 2015:8941

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Ewa Hallberg

Undervisningsråd/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Marmorbyns skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Marmorbyns skola

Marmorbyns skola ligger cirka en mil utanför tätorten Vingåker. I skolan finns 95 elever fördelade på förskoleklass och grundskola årskurs 1–6. Skolans lärare utgör ett arbetslag. För skolans ledning finns en rektor och en biträdande rektor. De är båda rektor respektive biträdande rektor vid ytterligare två av kommunens skolor.